

hoevel slechts ver- plicht tot 'halve', niettemin 'heele' beurt vervulde.

Dit hoofdstuk is bovendien ook daarom zo lezenswaardig wijl het ons een kijk geeft op heel het milieu waarin VORTIUS als 'medepredikant' arbeide. Op de gereformeerde Kerk van Utrecht in haar uit- en inwendig leven en in haar strijd ook met de Stedelijke Overheid waarvan DUKER merkwaaardige dingen mededeelt.

Het 3e hoofdstuk van deel III heeft tot titel: FAMILIE EN VRIENDEN. VERWIJDERING EN VERKINDING. Eerst vinden wij hier VORTIUS in den kring van zijn gezin en wordt ons, zoo van hem zelf, als van zijn vrouw DELIANA en zijn kinderen verteld. Een vertelling van 'veel treurende, maar ook van bittere smart'. Zijn zoon PAUL, om iets van het laatste te noemen, liep een korte poos ernstig gevaar te zullen mislukken, zoo zelfs, dat Voetius, meer dan eens, oorzaak kreeg zich over het gedrag van zijn oudste, bij vrienden en geestverwanten te beklagen. De reis naar Engeland, tegen den nazomer van 1636, door vader en zoon ondernemen, bracht vermoedelijk den jonkman in het goede spoor terug, die van toen af, wat zijne academische loopbaan betrof, een waar gelukkig kind mocht heeten. (p. 181).

Verder vinden wij in dit hoofdstuk VORTIUS ook te midden van zijn vrienden, en maken wij kennis met LODENSTEIN, ESSENIUS, TRELLINK, GENTMAN en ANNA MARIA VAN SCHUBMAN.

Eindelijk komt DUKER aan de 'verwijderingen'.

Eerst aan die tusschen VORTIUS en de *varante* ANNA MARIA, naar aanleiding van haar meegaan met DE LARADE, aan wien ook enkele bladzijden worden gewijd. Dan, de verveemding tusschen VORTIUS en zijn voormaligen discipel JACOBUS KOOLMAN; verder die tusschen VORTIUS en SCHOCK, naar aanleiding van het geschrift: ADMIRANDA METHODUS TEGEN DESCARTES, en op het einde van dit hoofdstuk krijgen wij de beschrijving van den strijd maar ook van de verzoening tusschen VORTIUS en den Groninger hoogleraar MARESSUS.

Ook in deze hoofdstukken is al wat DR. DUKER schrijft uit de bronnen gedocumenteerd; is ook van de jongste literatuur gebruik gemaakt, en zijn de feiten met de echte onpartijdigheid van den historicus in het licht gesteld.

Den lang vergetene en vaak miskende is met dit voorname werk een monument gesticht, waarvoor inzonderheid wij Gereformeerden DR. DUKER dankbaar behooren te zijn.

2. G. WISSE. *SEXUELE ZONDE EN ZONDE TEGEN DEN HEILIGEN GEEST*. Een woord voor aangevochtenen en bestredenen. J. H. Kok, 1913. Kampen.

Ik kan de lezing van dit praktische boekje, dat even kiesch als teeder is, aanbevelen aan predikanten, die begrijpen, dat ze ook zielezorgers behooren te zijn; aan geneesheeren, die specialisten zijn op het gebied der psychiatrie, en eindelijk aan die aangevochtenen en bestredenen, welke in den onderdrukt zijn bedocht.

De *sexuele zonde*, de *zonde der onkuisheid*, wordt hier noch verontschuldigd, noch beschreven op een wijze, die ook maar enigzins kwaad zou kunnen stichten. Waar, iets wat wel moest, een vijftal uitingen dezer zonde beschreven worden, doet Dr. Wisse dat met de soberheid, die in deze materie voert.

Wie van meening is, dat het zels zoo niet kan, doet mij denken aan dien dominee, die, bij zijn Catechismus-prediking, steeds Zondag 41 oversloeg, vanwege de 'onwettigheid' van het daarin behandelde onderwerp. En wie van meening is, dat in dit geschrift 'n' slappe moralisatie, of erger nog, wordt verkondigd, toont, dat hij of niet kan lezen, of er zoo ongeveer niets van begrijpt.

De zaak tocht staat zoo.

Dr. Wisse kwam, in den weg der ervaring, tot een drietal gegevens.

En dat, zoowel uit het rijk materiaal van brieven, die hij ontving naar aanleiding van een vroeger door hem uitgegeven geschrift: 'DE MORALE VAN HET ZEVENDE GEBOUD', als uit veel gevallen in zijn praxis.

Hij omschrijft die gegevens op p. 17 aldus: 'We vonden alzoo deze drie: bedrijf van zonde tegen het zevende gebod: onder die omstandigheden, zonder nog radical van deze zonde verlost te zijn, toegetreden tot den H. Disch; daarop gevolgd wroeging, gepaard met de gedachte: nu heb ik de onvergiffelijke zonde tegen den H. Geest bedreven.'

Zonder nu de zonde der onkuisheid bij een christen allernuist te vergelijken, en ook zonder te hebben nagelaten de toetreding tot het Avondmaal 'sonder deze omstandigheden' zeer ernstig en uitvoerig voor zijn lezers te bespreken, waarbij hij onder meer op bestrijding van de *sexuele zonde*, zoo door natuurlijke als geestelijke middelen, aandringt, — tracht de schrijver zijn lezers het rechte verstand van wat *de zonde tegen den Heiligen Geest* is, uit de Schrift bij te brengen.

En dat met de barmhartige bedoeling om, door de gedachte: 'nu heb ik de onvergiffelijke zonde bedreven' — aangevochtenen en bestredene zielen, door verheldering van Schriftkennis in deze hun aanvechting en bestrijding, te hulp te komen, te verlichten.

Daartoe zet Dr. Wisse in zijn boekje uiteen, eerst *negatief*, waarin de zonde tegen den H. Geest niet bestaat, en daarna, *positief*, op grond van een goede en bondige exegese van Matth. 12: 31 en 32, waarin de zonde tegen den H. Geest wel bestaat.

En zoo doet hij dan klaar en duidelijk uitkomen, dat wanneer een geloovige, ook al is hij van de *sexuele zonde* nog niet radical verlost, ook al is de zonde der onkuisheid, nog tegen zijn wil, in hem overgeheveld, ten Avondmaal is toegetreden, hij daarmee niet begaan heeft de zonde tegen den Heiligen Geest. G.

Uit de Pers.

In de *Groningse Kerkbode* schrijft Dr. Miedema over het Bijbelbeelden het volgende:

Terecht wordt bij het gewone huisbezoek ook over 't Bijbelbeelden' gesproken. Of het huisbezoek direct in verband met de bediening van het Heilig Avondmaal geschiedt of geregeld het gansche jaar door plaats heeft, doet hier niets ter zake. Toch behoort ook het Bijbelbeelden ter sprake te komen. In dat opzicht nu is het gewoonlijk bij ons Gereformeerde volk nog veel, dat wij met dankbaarheid mogen vermelden. Wordt er niet elken dag uit Gods Woord, ten minste éénmaal, meestal meermalen gelezen? Gods Woord, en niet allerlei boeken met uitsluitende stukjes, noodt 's menschen woord in de plaats komt van het Woord Gods, roept dat h. v. bij onze Duitse naburen veel in gebruik is. Wel komen van over de grenzen soms ook in de gezinnen der Christenen dergelijke gewoonten hier in zwang, maar althans bij de Gereformeerden heeft dat nog geen groote afmetingen aangenomen. En wij achten dat een gelukkig verschijnsel. Hoe hoog begaafd ook een enig menschen onder ons

levende of uit vroeger tijd moge geweest zijn — hoe veel stichtelijer en ook suoger te vinden zijn in hun geschriften, ze mogen toch nooit op een lijn gesteld met 't Woord van God.

Gods Woord is de bron, waaraan de zielen der geloovigen hun dorst moeten lesschen, tot zijds gegeven in het leven. En de Heere wil in de eerste plaats altijd weer door de kennis en overdenking van dat Woord de zielen voeden, 't leven leiden.

Maar al is nu geregeld lezing van Gods Woord een vaste gewoonte onder ons geworden, — toch blijft hier zeer zeker nog wel nadere bespreking noodig. Vooreerst dient de vraag ernstig overwogen, of er ook wel persoonlijk bij elk lid van het huisgezin in de gemeente Gods eenige tijd afgezonderd wordt om in de Heilige Schrift te lezen. Hoeveel stellen zich tevreden, met alleen tegenwoordig te zijn bij de huiselijke Bijbellesing. Terwijl te allen en voor zich zelf bijna nooit den Bijbel in handen nemen. Dit verraadt zeker een zeer oppervlakkig geloofsleven. Dit berooft u van veel levendigheid, beleving en vertroosting. Want het ligt voor de hand, dat ook, al is in huis en kerk de Bijbellesing nog zoo getrouw, het persoonlijk er zich bij bepalen voor eigen zielenouden en voor eigen strijd en eigen behoefte laat niet zoo goed zal gelukken in den regel, als juist dan wanneer iemand den Bijbel alleen leest.

Maar voorts in de tweede plaats dient ook die Bijbellesing zelf wel getoetst te worden. De gehele Bijbel is geschreven tot ons nut en tot onze leer; 't is tot onze onderwijzing en vertroosting; tot wederlegging van dwalingen, die de waarheid tegenstaan. Dit dat geheel van Gods Woord mag niets overbodig beschouwd, niets weggenomen worden. Toch wil dit niet zeggen, dat elk gedeelte altijd even gepast is. In tijden van droefheid en rouw worden niet de geschiedregisters gelezen. Sommige hoofdstukken, met name bijvoorbeeld over de reinigingswetten bij Israël, zijn in een huisgezin met kinderen van onderscheiden leeftijd en geslacht beter geschikt om te bewaren tot rijper tijd en gelegenheid. Ook hierin moet de rechtvaardige tijd en wijze kennen.

Wij zijn groote voorstanders van het voor den voet op te lezen. Den eenen dag Gen. I, den volgende morgen Gen. II, den eenen middag Matth. I, den volgende middag II en zoo verder. Dat leeren alleen van die stukken en gedeelten waar bij 't opstaan de Bijbel open valt, achten wij geheel verkeerd. Praktisch zal dat hier op neer komen, dat men zoowat altijd in dezelfde gedeelten blijft. Want elke Bijbel heeft juist ook door den aard van den band, die er om ligt, neiging altoos zoowat op dezelfde plaatsen open te vallen. Geheele stukken blijven dan in het huisgezin ongelezen. Een heel klein stuk van den Bijbel wordt dan slechts gebruikt, men berooft zich zelf en de zijnen van veel, dat God toch tot ons voordeel en geestelijk welzijn gegeven heeft.

Dus ons dunkt, geregeld door lezen is de gewone weg. Maar elk gezinshoofd blijve daarin de leiding houden om sommige gedeelten zeer bepaald voor 't huiselijke Bijbelbeelden uit te schakelen.

Dat is echter nog meer. 't Is niet genoeg dat er gelezen wordt in den Bijbel. De groote vraag blijft dan nog steeds, hoe er gelezen wordt. Het leven kent verschillende tijden. In den zomer is het allicht buiten veel moeilijker om zich rustig voor 't lezen af te zonderen als in den winter. Menschen die een winkel houden, zullen 's avonds na de sluiting veel erbijderlijer kunnen lezen als 's middags, wanneer er gedurig een moet ontstaan om naar de bel te loopen. Geimnen, bestaande alleen uit volwassen menschen, zullen veel kalmer aan tafel zitten ook onder 't Bijbelbeelden, als wanneer er nog kleine kinderen zijn.

Nu is 't niet mogelijk, hierin uniforme regels aan te geven. Elk gezinshoofd heeft hierin te kennen de bijzondere omstandigheden en daarnaar te handelen.

Mits steeds moet 't er om te doen zijn, dat Gods Woord met eerbied en met ontzag gelezen worde, dat zooveel mogelijk ieder er in meeleve, dat door allen bedacht worde dat God tot ons spreekt.

De gewoonte van onze vaders om den Statenbijbel met de kanttekeningen te gebruiken ook bij 't huiselijke Bijbelbeelden, is maar bij weinigen meer in eere. Zeker ook met omdat 't formaat der oude folianten zoo onpraktisch is. Maar toch ook mede misschien wel, doordat 't Bijbelbeelden te veel als een vorm, een ceremonie beschouwd wordt.

Dat nu moet bestreden. Van elke Bijbellesing moet bij ieder, die er aan deel nam, de indruk achter blijven dat God tot hem of haar spreekt, en ook dus van den inhoud van dat gesproken.

Daarom is nu ook de nieuwe uitgave van den Statenbijbel, van J. H. Kok te Kampen zoo van belang. In de kanttekeningen staat een rijkdom van toelichting op het Woord Gods, dat dien kan om 't duistere te verklaren. Juist het formaat waarin die uitgave verschijnt, maakt, dat ze zoo gemakkelijk in de huiselijke Bijbellesing gebruikt kan worden.

Er spreekt uit dit stukke praktische levenswijze.

De *Waarheidsvriend* waarschuwt nog eens ernstig tegen het saamkoppelen van Kerk en politiek.

Het betrekken van de Kerk in de politiek, een verschijnsel dat bijzonderlijk in den laatste tijd valt waar te nemen, blijkt in voor de Kerk en voor de politiek een betekenis te worden.

Niet dat men h. v. van autoritaire zijde zich aan zulk saamkoppelen van twee geheel op zichzelf staande levenskringen schuldig maakt. Dit tocht zou in strijd zijn met de beginselen van die partij zelf, omdat een der grondslagen, waarop de antirevolutionaire partij rust, deze is, dat in ons volk leven het beginsel van soevereiniteit in eigen kring behoort gehuldigd te worden.

Anders staat het echter met de vrijzinnigen. Hoe wel ook dezen naar eigen beginsel, al is dit ook op andere gronden, de politiek buiten de Kerk stellen, zien wij toch van deze zijde hoe langer zoo meer de Kerk en wel de Hervormde Kerk, in de politiek betrokken.

Daarbij is het er verre van af om aan beide levenskringen gelijke positie toe te kennen. Integendeel! Door de vrijzinnigen wordt de Kerk aan de politiek ondergeschikt gemaakt. De Kerk wordt als instrument gebruikt om de politieke sterken te dunnep, om opmerken hoe hunne partij in gestrekte en in invloed ging verminderen, zijn zij zich op de Hervormde Kerk gaan werpen, ten einde door het bewerken van degenen, die zij onder hun bereik kunnen krijgen, in vrijzinnig-godsdienstigen geest nieuwe hulpvrouwen aan de politieke organisatie toe te voegen.

De *Nieuwe Rotterdamse Courant*, het hoofdorgaan van de vrijzinnige richting, stelde zich bij deze actie aan de spits, door week in week uit hare kolommen open te stellen voor de uiteenzetting en de verbreiding van de vrijzinnig-godsdienstige beginselen, met de bedoeling om de middelen, via het modernisme, voor de vrijzinnige geleerden te winnen.

In hoeverre het gebruik maken van de Kerk als instrument voor politieke doeleinden voor de actie der vrijzinnigen reeds vruchten heeft opgeleverd, is nog niet met juistheid vast te stellen, al zal de overwinning, die de linkse zijde dezen zomer bij de stembus behaalde, althans voor een gedeelte wel verband houden met den arbeid, die van vrijzinnig-godsdienstige zijde werd verricht.

Intusschen, wat hiervan ook zij, dit staat vast, dat het optreden der vrijzinnig-godsdienstigen, ten minste voor de Kerk, in het weer opwaken van het modernisme, ook al zij daarvoor nog andere redenen aanveig, alreede tot groot nadeel heeft geleid.

Maar daar komt dan nog dit bij, dat de Kerk niet alleen directe schade heeft, wanneer zij als politiek instrument voor vrijzinnige actie wordt gebruikt, maar ook loopt de Kerk gevaar, wanneer omgekeerd, door de Kerk, de vrijzinnigen voor het stemmen op vrijzinnige kandidaten, de politiek den weg gaat banoor voor het doormaken van het modernisme in de Kerk.

Want hoeven zij, die zoo handelen, en daarbij hebben wij in het bijzonder op het oog die predikanten van orthodoxe richting in de Hervormde Kerk, die bij de onlangs gehouden Kamervoorzitting het voor de vrijzinnige kandidaten opnamen, dat de Hervormde Kerk, die daarin den predikant volgt, niet op het hellend vlak geraakt, dat tot het modernisme leidt in de Kerk?

Wat zegt men wel van een advertentie, zoals in de bladen voorkom, van twee orthodoxe predikanten, ter aanbeveling van den kandidaat der vrijzinnig-democraten in het district Weststellingwerf? De vrijzinnig-democraten Prof. Kohnstam, behorend tot een bond die het in zijn program uitspreekt, dat, ter volledige toepassing van het beginsel van scheiding van Kerk en Staat, er losmaking behoort te komen van de geldelijke banden tusschen den Staat en de kerkengedochten en voorts, en die zelf de vergaderingen van den bond op Zondag bijwoont, die kandidaat die warm religieus gestemd is, die vrijwel staat op het standpunt Valentin-la. Saussaye en voorstander is van staatssteun voor religieuze doeleinden, speciaal voor de Hervormde Kerk?

Ligt er in dit verband niet veel waar in het scherpe woord, dat Dr. G. Hulsmann te Groningen den verslaggever van de *Nieuwe Groninger Courant* bij gelegenheid van een interview inzake het besluit van den Kerkeraad der Hervormde Kerk te Groningen, met betrekking tot het stellen van de vragen aan hen die belijdenis des geloofs afleggen, deze dagen deed hooren? De moderne predikant zeide: De Kerk eischt een opleiding aan de rijksuniversiteit en stelt haar toekomstige predikanten daar zelf onder orthodoxe als moderne invloeden. Zij elicht dat examens worden gedaan ook tegenover vrijzinnige professoren, en wanneer jongde menschen eenmaal predikant geworden zijn, verbiedt de Kerk hen te spreken van de dingen die ze daar hebben gehoord, op straffe van beroofing en in hun arbeid benadeeld en tegengewerkt te worden.

Ligt er in deze woorden, die een ernstige aanklacht inhouden tegen de Hervormde Kerk, ook niet een waarschuwing aan het adres van hen, die de Kerk aan de politiek ondergeschikt maken, of omgekeerd ons volk langs de lijnen der politiek — zij het onwillens — in de armen voeren van het modernisme?

Daarom blijve Kerk en politiek elk een eigen terrein aangewezen.

Officiële Berichten.

Kort verslag van de Vergadering der classis Brielle op 5 Nov. 1913.

De vergadering wordt heropend door Dr. Smallegange.

Behalve Melissant, waarvan geen lastbrief is ingekomen, en geen afgevaardigde aanwezig is, zijn alle kerken wettig vertegenwoordigd. Van de kerken te Abbenhorst, Rockanje en Stellen-dam is een diaken afgevaardigd. De redenen gehoord, wordt den diakenen keurstem verleend. Praeses is Dr. Smallegange, assessor Dr. Dekker, scriba Dr. Esselink.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd. Tot blijdschap der vergadering deelt een afgevaardigde van Zuidland mede, dat Dr. van Lummel, die enkele weken reeds ongesteld is, en de Vergadering nog niet kan bijwonen, herstellende is.

Bij een desbetreffende vraag blijkt, dat de Kerkeraad van M. niet aan de opdracht der classis in betrekking tot eenige bezaarde broeders heeft voldaan. De vergadering spreekt hare afkeuring hierover uit en dringt bij den Kerkeraad van M. er op aan, alsnoeg overeenkomstig het besluit der classis te handelen.

Dr. Mol. brengt rapport uit van de door hem en Dr. van Lummel gehouden kerkvisitatie in de kerken van Goedere en Flakkee. Naar aanleiding van dit rapport worden enkele vragen gedaan en opmerkingen gemaakt. Den visitatoren wordt dank gezegd voor hun arbeid, en den rapporteur voor zijn keurig rapport.

Besloten wordt, na bespreking van een voorstel van Tinte om, met het oog op de vele vacante kerken in de classis, hulp te vragen voor den dienst des Woords, ook bij de classis Den Haag, dit te doen bij de classes Dorst en Den Haag.

De rondvraag naar Art. 41 heeft plaats. Met blijdschap verneemt de vergadering, dat de classes Barendrecht en Schiedam hulp voor den dienst des Woords hebben toegeregt voor December, Januari en Februari, en hoopt dat ook de classis Rotterdam dit alsnog doen zal. De vacaturebeurten zijn geregeld als volgt: Den Bommel Dec. eventueel een dienaar des Woords uit de classis Rotterdam, Febr. Dr. Steenhuis; Melissant Dec. Dr. Smallegange, Jan. Dr. Esselink; Rockanje Dec. Dr. Steenhuis Visser, Febr. Dr. van Lummel; Tinte Dec. Dr. v. Haeringa, Febr. eventueel een dienaar des Woords uit de classis R.; Hellevorst, Jan. Dr. Mol; N. Helvoet Febr. Dr. Sieders; Stellen-dam Jan. Dr. v. Pernis; Ouddorp Jan. Dr. Dekker; Spijkenisse Jan. Dr. Koster; Middelharnis Jan. eventueel een dienaar des Woords uit de classis R.

De classieke quota worden geind. Dr. Dekker gaat voor in dankzegging, waarna de praeses de vergadering sluit.

Op last der classis,

G. W. H. ESSELINK, Scriba.

Kort verslag der vergadering van de classis Gorinchem Woensdag 12 Nov. 1913.

Dr. v. d. Vlies opent de vergadering. Gezongen wordt: Ps. 68: 8; gelezen Ps. 62; gebed. De lastbrieven worden nagezien. In het moderamen nemen zitting: Dr. Lindeboom, praeses; Dr. Los, scriba; Dr. Kapteijn, assessor.

Dr. Steinhart van Lexmond is, door ongesteldheid verhinderd, niet ter vergadering. De notulen worden onveranderd gearresteerd. Onder ingekomen stukken: mededeelingen van droeven aard van een tweetal classen; een missive van het Comité van het congres voor Geref. Evangelisatie van de Part. Syn. van N.-Br. en Limburg; van deputaten voor den arbeid in Rijn- en Provincie; van de classis Amsterdam.

Rapport van de kerkvisitatie wordt uitgebracht, en voorts verschillende andere rapporten. De kerk van Gorinchem zal de Part. Syn. van 1914 te Gorinchem samenroepen.

Advies in een tweetal tuchtzaken wordt aan een der kerken gegeven. Visitatoren en secundi worden aangewezen; en andere deputaatschappen worden vastgesteld. Nog vraagt en verkrijgt een der kerken advies. Bij de ingebruikneming van de nieuwe kerk te Giesse-Oud- en Nieuwkerk zal het moderamen de classis vertegenwoordigen.

De classebeurten worden geregeld. Een bezaarschrift uit een der kerken wordt behandeld. De geldelijke zaken worden geregeld. De praeses wenst de kerk van Schoonewoerd geluk met het besluit van haren leeraar, die voor de roeping naar Engwierum heeft bedacht, en sluit daarna met dankzegging.

K. J. KAPTEIJN, A. T. ALLESTON.

Verslag van de vergadering der Geref. Kerken in de classis Tiel op 12 Nov. 1913, gehouden te Zalt-Bommel, consistorie Geref. kerk.

Dr. Boersma opent namens de roepende kerk van Geldermalsen de vergadering na het zingen van Ps. 103: 1, het lezen van Psalm 146 en gebed.

Een welkomstwoord wordt gesproken; inzonderheid tot Dr. G. Keizer, die door Gods goedheid reeds eenige maanden al zijn arbeid weer verrichten kon en nu voor het eerst, sinds zijn krankheid, ter vergadering kan aanwezig zijn; en tot Dr. Diemer, van Dronrijp naar Gameren overgekomen.

Bij het onderzoek der lastbrieven blijken alle kerken vertegenwoordigd te zijn. De broeders diakenen ontvangen keurstem. Voor het eerst ter vergadering zijnden onderschrijven het onder-tekeningsformulier.

In het moderamen nemen zitting: Dr. Geerling, praeses; die de broeders opwekt, ernstig de kerkelijke zaken af te doen; Dr. v. Velsen, assessor, en Dr. v. d. Bosch, scriba, die voor het persverslag zal zorg dragen.

De notulen worden gelezen en onveranderd goedgekeurd. Naar aanleiding der notulen komen enkele dingen ter sprake.

De kerk van Aalst geeft voldoening inzake haar vorige afwezigheid. Dr. v. Velsen brengt als consulent gunstig rapport uit omtrent de moeilijkheid in de kerk te P. gerezen.

Over den gehouden classicaal zondagsdag wordt, ondanks enkele bedenkingen, nog al gunstig verslag gedaan. Het tekort van f 57 in het classicaal quotum voor de zending is, mede door de ruime inkomsten op den zondagsdag en een nagekomen gift, nagenoeg aangevuld.

Dr. Geerling meldt de inordbrenging van het archief.

Dr. v. d. Bosch stelt een nieuw rooster van collecten voor, dat wordt aangenomen en gedrukt den kerken zal worden toegezonden, opdat in het collecteren voor de onderscheidene belangen voortaan vaste regel zal gaan heerschen.

Ingekomen stukken:

a. Een verzoek van de deputaten der classis Arnhem voor den arbeid in Rijn-Pruisen en Westfalen, om het werk onder de Hollanders aldaar krachtig te steunen en daarvoor een classicaal correspondent aan te wijzen. Besloten wordt, plaatselijk voor dat belang zoo mogelijk te collecteren.

b. Een missive van de Classis Amsterdam, inzake Dr. J. v. d. P. te Nederhorst den Berg, die met gemeen gevonden zich tot een anderen staat des levens zal begeven.

Rapporten: De kerken van Geldermalsen en Zalt-Bommel geven kennis bij monde van Dr. Geerling, dat de stukken van Dr. Diemer, thans predikant te Gameren, in orde werden bevonden. Art. 41 D. K. O. De kerk van Aalst ontvangt voorlichting omtrent moeilijkheden in haar midden.

Persoonlijke rondvraag. Besloten wordt de classicaal Deputaatschappen aan beide Jaarboekjes voor Gereformeerde kerken op te zenden. Dr. Diemer spreekt een woord van dank voor de hartelijke ontvangst in de classis en belooft in Gods kracht zijn toewijding voor het welzijn der kerken te toonen tot eere des Heeren.

Na lezing van het persverslag en na vaststelling der volgende, om bepaalde reden ver-vroegde Classis, op 3 Febr. 1914 D. V. en na aanwijzing der roepende kerk, alsdan nl. Herwijnen, sluit Dr. Geerling de vergadering met dankzegging.

Namens de classis,

J. W. v. d. BOSCH, Actuaire.

Kort verslag van de vergadering der classis Klundert, gehouden 25 Nov. 1913 te Klundert.

1. Dr. A. L. Ruys opent de vergadering, laat zingen Ps. 119: 53, leest 2 Tim. 2 en gaat voor in gebed.

2. De credentiebrieven worden nagezien. De vergadering is wettig door alle praei vertegenwoordigd.

3. In 't moderamen nemen zitting Dr. A. L. Ruys als praeses, Dr. L. Goris als scriba, en Dr. M. Horjus als assessor.

4. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

5. De kerk van Z. stelt voor, dat de classis terugkome op haar besluit om slechts driemaal 's jaars te vergaderen (art. 41 D.K.O.). Besloten wordt, dat weer als voorheen vier maal elk jaar zal worden vergaderd.

6. Ingekomen: a. een schrijven van de classis Grand-Rapids (West) om inlichting en advies betreffende Dr. K. emeritus predikant te B., dat tot de volgende vergadering wordt ter- zijde gelegd; b. een schrijven van de classis A. wordt voor kennisgeving aangenomen; c. een aanvrage om een deputat der classis te be-noemen voor den arbeid van Rijn-Pruisen.

7. A. L. Ruys wordt als zoodanig aangewezen.

8. Uitgebrakt worden de volgende rapporten: a. aangaande de verbetering der predikants-tractementen. Besloten wordt (waar alle kerke-raden van de noodzakelijkheid der verhooging doordrongen zijn) het uitgebrachte rapport in De Bode te doen opnemen, en voorts toe te zenden aan de kerkeraden, opdat iedere kerke-raad daarmee handele, gelijk hij het het meest profijtelijk oordeelt in eigen kerk. A. aangaande pensioenregeling van een broeder leerend onderling. Een commissie wordt benoemd, die dezen broeder zal opwekken te staan naar het uim-b van de bediening des Woords en der Sacramenten. c. aangaande de kas der hulpbehoevende kerken. Voordeelig saldo bedraagt f 66.474. d. aangaande evangelisatie-arbeid. Kerstcollecte zal worden gevraagd aan de kerken der classis als een bouwsteentje voor Heerlenskerkhout.

9. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Fijnart 28 Dec. Dr. Goris, 2 Febr. Dr. Ruys; Klundert 14 Dec. Dr. v. Dam, 2 Febr. Dr. Horjus; Raamsdonk 14 Dec. broeder Basoski, 2 Febr. Dr. Goris; Drimmelen 14 Dec. Dr. Horjus, 2 Febr. Dr. v. Dam.

10. Benoemd worden als classicaal correspon-dent en secundus: Dr. Goris en Dr. v. Dam. Deputaten classicaal voor tusschentijdsche appro-batie en losmakingen: de broeders Basoski en De Korte; archiefbewaarder: de broeders Basoski en Klundert; deputaten ter kerkvisitatie: Dr. Ruys en Dr. Horjus; sec. Dr. v. Dam en Dr. Goris; deputaten voor examina: Dr. Goris, Dr. v. Dam en Dr. Ruys; deputaten voor hulpbehoevende kerken binnen de classis: Dr. v. Dam en de broeders Punt en Dane; deputat voor vacaturebeurten en voor de collecten: broeder Basoski; deputat voor evangelisatie-arbeid: Dr. Goris, Dr. Horjus en broeder Schalkamp; deputat art. 13 Dr. Goris.

11. Bij de rondvraag art. 41 D.K.O., worden de kerken B. en D. gediend van advies.

12. De volgende classicaal vergadering zal D.V. 11 Febr. 1914 te Klundert worden ge-houden. Roepende kerk de kerk van Raams-donskever.

K. J. KAPTEIJN, A. T. ALLESTON.

12. De praeses sluit de vergadering na dank-gebed door Dr. v. Dam.

Op last der classis,

M. M. HORJUS, assessor.

Z. S.

Onder leiding van deputaten der classis is 11 Dec. j.l. de Gereformeerde Kerk te Nieuw-lande geïnstituëerd. Zij is geïnsteerd uit ge-zinnen die een deel uitmaakten van de kerken Nieuweroord, Gees, de Krim en Hollandscheveld en neemt in zich op het terrein van het Evangelisatiestation Langerak. Na de verkiezing van kerkeraadsleden is een tweede samenkomst gehouden. Een talrijke menigte was samenge-komen in een tot kerk ingerichte schuur. Hier voerden onderscheidene broeders het woord. Dr. Fokkens had de leiding en opende met een wijdingswoord over 2 Tim. 2: 19. Dr. Heersink bevestigde de verkozen ambtsdragers. Voorts traden nog op Dr. Zijlstra van Hoogeveen; Dr. Bakker van de Krim; ouderling van Goor van Hoogeveen en ouderling Snoek van Nieuwlande.

De deputaten voor evangelisatie in de prov. Drente hebben hun evangelisatie-arbeider, broeder J. Snoek, tijdelijk ten dienste dezer kerk afge-staan.

Het adres der kerk is: J. Snoek te Langerak, aan de Hoogeveense vaart; en der diaconie: W. Salomons te Nieuwlande (gemeente Ooster-hesselen).

Moge de Heere deze jeugdige kerk doen bloeien en bewaren tot Zijne eere.

Namens deputaten voornemens,

Dr. W. FOKKENS, voorz.

Dr. J. D. HEERSINK, secr.

Nieuweroord, 19 Dec. 1913.

Buitenland.

Engeland. Wesley Bible Union. Een protest tegen de ontwikkeling der Schrift in de Methodistische Kerk.

Ten slotte zijn de oogen van het Christen-volk in menig deel van Engeland opengestaan, zoodat zij nu zien hoezeer de moderne geest afbreuk gedaan heeft aan het Christelijk geloof.

In den loop der jaren hebben wij telkens weer opnieuw onze stem tot waarschuwing verheven, en sommige goede en geen kwaad vermoedende menschen hebben gemeend 'dat wij' wolve' riepen, terwijl er niets te vrezen was. Middeler- wij hebben predikers, in den naam van intel-lectueelen vooruitgang, hen gevolgd die een verkeerde leiding gaven; en in naam van den kerkelijken vrede, hebben leiders der kerk stellingen toegelaten, waardoor niet alleen inbreuk gemaakt werd op de goede bezaeting van plaatsen voor den eeredienst, maar (hetgeen veel erger is) waarvan ook bewezen is, dat zij een onkenning zijn van de geopenbaarde waarheid Gods. Geen oogenblik te vroeg zijn getrouwe mannen zich op dit gebied gaan be-wegen, en onder andere teekenen van ontwaakte bezorgdheid, merken wij op, dat in het midden van het groote Methodistische lichaam er zich gevormd heeft een Wesley Bible Union, waarvan de leden protesteerden tegen de manier op welke de Heilige Schriften weggeederend worden door menschen, die gehouden zijn ze uit te leggen voor het geestelijk heil hunner medebroeders.

Zoo lezen wij in *The Christian*. Het is waar dat dit blad zijn stem menigwerf heeft verheven tegen het indringend modernisme; maar een roepstem om kerkelijk met hen te breken, die toonden met de belijdenis der kerk gebroken te hebben, werd niet vernomen. Ook geschiedde dit niet, toen eenige weken geleden de Methodistische kerk, in synode vergaderd, weigerde de benoeming van een hoogleraar die de moderne Schriftcritiek toepast, opnieuw te overwegen. Dit besluit werd met 593 van de 600 stemmen genomen. Om een vergadering van 600 leden slechts 7, die gevaar zien voor het opkomend geslacht der Methodistischen Kerk, in het bijzonder voor de studeerende jongelingschap, wanneer